

MÜSLÜMANIN SIFATLARI

el-Hamdülillâhirabbi'l-âlemîn ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn şefî'l-müznibîn tâc-i ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ Muhammedini'l-Mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve mentebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'dü.

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe inne efdale'l-hadîs-i kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyu seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ ve külle muhdesetin bid'ah ve külle bid'atin dalâle ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-Nebiyyi sallallahu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِنَّمَا يَحْرُمُ عَلَى النَّارِ كُلُّ هَيْئٍ لَيْنٍ قَرِيبٍ سَهْلٍ

[İnnemâ yehrumu ale'n-nâri küllü heyyinini leyyinin karîbin sehlin.]

Hurrime ale'n-nâri külli heyyinini leyyinin sehlin karîbin mine'n-nâs.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem cemaat-i müs-limîn!

Allahu Teâlâ hazretlerinin rahmeti, selamı, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve âhirette sizlere ve bizlere ihsan olunsun. Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi iki cihanda aziz eylesin.

Peygamberimiz Efendimiz Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup taallüm eylemek, tefeyyüz etmek için toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce başta Sevgili Efendimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ *sallallahu aleyhi ve sellem*; onun cümle âl'inin, ashâbının, etbânının ve ahabbânının ruhlarına hediye olsun diye; sâir enbiyâ ve mürselîn, cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına; hasseten Ümmet-i Muhammed'in mürşitleri olan ulemâ-yı muhakkıkîn, verese-i Nebî, sâdâd ve meşâyih-i turrak-u aliyyemizin ayrı ayrı sahâbe-i kirâm *rıdvanullâhi Teâlâ aleyhim ecmaîn*; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Mürtezâ'dan, üstadımız Muhammed Zahid hazretlerine kadar güzerân eylemiş olan cümle mensuplarının ruhları için; bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyarak rızâ-yi Bârî'yi kazanmak için cihat ederek fethetmiş olan sâdâd ve mücahitlerin; şehitle-

rin, gazilerin ruhları için; cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve hasseten bu caminin yapılmasına, yaşamasına yardımcı olanların ruhları için; uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için; bu hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin ruhları için; bizim de dünya ve âhîret hayrına, selâmetine, saadetine nail olmamıza vesile olması için bir Fâtîha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup başlayalım.

a. Müslümanda Bulunması Gereken Sıfatlar

Bismillâhirrahmânirrahîm.

Ahmed b. Hanbel *rahmetullahi aleyh*; mezhep İmamı, Hanbelî mezhebinin kurucusu, aynı zamanda büyük hadis alimi. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretlerinin şöyle buyurduğunu rivayet ediyor:

Hurrime ale'n-nâri külli heyyinin leyyinin sehlin karîbin mine'n-nâs. "Her hafif, sakin tavırlı, yumuşak, ahbaplığı kolay, insanlara yakın, ülfet edilebilen, sevimli, sempatik insan cehenneme haram kılındı."

Bu hadîs-i şerîften anlıyoruz ki müslümanın bu sıfatlara sahip olması lazım. Çünkü böyle bir insan cehenneme girmeyecek. Yani cennete girecek, cehenneme girmesi yasak edilmiş, haram kılınmış.

“Hayır, böyle mübarek, böyle güzel huylu bir insan cehenneme giremez!” denmiş gibi oluyor. O bakımdan fevkalade önemli.

Heyyin; “Kolay, hafif, bir problem olmayan insan” mânasını ifade ediyor.

Leyyin; “Yumuşak” mânasını ifade ediyor.

Sehl; “Kolay” mânasına geliyor.

Karîbü'n-mine'n-nâs. “İnsanlara yakın, insanlardan bucak bucak kaçan, ülfet edilmez kimse değil de sevimli, sokulgan, yanına yaklaşılabılır, kendisiyle ahbaplık edilebilir yumuşak bir insan!”

Demek ki bu sıfat fevkalade önemli bir sıfat olmuş oluyor. Bizim bu vasıflara sahip olmaya özellikle dikkat etmemiz gerekiyor.

Bazımızda şöyle bir kanaat var:

“Ben Cenâb-ı Hakk’ın yolunda yürüyorum, bütün öteki insanlar yürürse ne âlâ, yürümezse kendileri bilir!”

Kaşlarımızı çatıyoruz, gayet ciddi bir tavırla gidip geliyoruz.

Yahu mübarek, bir tebessüm et, kaşlarını bir kaldır birazcık yumuşak ol...

“Pas vermek” deniliyor ya; birazcık bir ahbaplık edelim, bir selam ver, bir selamımızı al. Biraz bir dur bakalım, bir hâl hatır soralım, konuşalım...

Sarp, hiç yanına yanaşmak mümkün değil, böyle, yalçın kayalık gibi dalgaların gelip çat diye vurup da geriye devrilip parça parça olduğu gibi sert oluyoruz! Lüzum yok!

أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

*Eşiddâu ale'l-küffâri ruhemâu beynehüm.*¹

Kendi aralarında müslümanlar yumuşak olacak!

“Peki, karşımızdaki günah işliyor?..”

Günahını sevmeyeceksin, tabii günahı sevmek mümkün değil!

Geçen gün bizim İskenderpaşa Camii'nde çok mübarek bir hoca efendi; yaşlı, beli iki kat olmuş, tam belini doğrultamıyor. Zama-

¹ 48/Fetih, 29.

nında selvi gibi uzun da boyluymuş demek ki ama şimdi beli iki kat. Her namaza gelir, en ön safta namaz kılar. Çok da nüktedan, şakacı bir insan. Evvelki sene bana şöyle bir şaka yapmıştı:

“Ben anlayamadım yahu, nedir bu? Bıktım. Git, diyorum. Bir türlü gitmiyor...” filan dedi. Ben de “İhtiyar amca herhâlde biraz sapıttı...” filan dedim kendi kendime. Böyle gayet kaşları çatık:

“Davet etmedim. Git, diyorum. Gitmiyor!..” filan dedi.

“Yahu insan misafire böyle ‘Git!’ der mi?” filan diye ben adamakıllı daha çok şaşır-dım. Meğer nezle olmuş, onu söylüyormuş. Şakacı bir insan, bembeyaz sakallı.

“Ben davet etmedim. Git, diyorum da gitmiyor.” diyor. Hastalıkmiş.

Bir sefer de namaz bitti, diyor ki;

“Hocam, Allah bir kimseye lanet etmiş. Allah lanet etmiş, biz şimdi ona rahmet mi okuyacağız? Allah lanet etmiş.”

Ben anlayamadım, tebessüm ettim. Yine taşın altından bir şey çıkacak, biliyorum. Çünkü hocaefendi nüktedan bir insan, gönlü şen.

Beli iki kat olmuş ama kendisi neşeli, genç, ruhu genç.

“Nedir?” filan diye baktı, bir kere daha söyledi:

“Allah bir insana lanet etse biz onu, o insanı koruyacak mıyız?”

Allah lanet etmiş, korumak mümkün olur mu?!.. Korumayız tabii, Allah’ın düşmanı bizim de düşmanımızdır. Allah’ın düşmanını dost edinmek olmaz.

Meğer diyor ki;

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

*Tebbet yedâ ebî lehebin vetebb’.*²

Kur’ân-ı Kerîm’de Ebû Leheb’e ve hanımına -hanımı da demek doğru değil- karısına lanet etti. Kur’ân-ı Kerîm’de, Ebû Leheb Allah’ın sevmediği Peygamber Efendimiz’in sevmediği çok zalim, çok eşkıya, çok suçlu, günahkâr bir herif. Bu sûrenin içinde ondan bahsediliyor.

“Niye burada o sûre okunmuyor? Ben İskenderpaşa’ya geldim, hiç bu sûre okunmuyor!..” diyor.

² 111/Tebbet, 1.

“Yanılıyorsun, burada hatim sürülür bu İskenderpaşa Camii’nde hatim sürülünce de tabii hatim devam ede ede geldi mi Tebbet sûresi de okunur. Demek ki okunuyormuş...” dedim.

Ben de bir güldüm ona.

“Ama ayda bir defa [okunuyor]. Ben Balkanlar’dan Kafkasya’ya kadar her yerde dolaştım...”

Demek ki çok yerde vazife yapmış.

“Orada akşam namazlarında filan *Tebbet yedâ* sûresini çok okurlardı.” diyor. Burada az okunuyor, demek istiyor.

Fakat sevimli, sempatik. Artık herkes onun etrafına halka oldu, sözünü gülerek dinliyorlar. Biliyor ki şaka, latife konuşuyor.

Demek ki insanın bir sevimli olması lazım, yumuşak olması lazım. Peygamber Efendimiz’in de latife yaptığı mâlum. Kendi hanımlarına latife yaptığı, yaşlı akrabasına latife yaptığı; küçük çocuklarla ilgilendiği, onlara latife, tatlı söz söylediği biliniyor.

Bir çocuğu görüyor yolda da soruyor:

“Hani senin kuşun vardı, ne oldu?”

Bir kuşu varmış, ölmüş. Onun derdiyle dertleniyor. Onun ilgisini çekecek şeylerle meşgul oluyor.

Bir hadîs-i şerîfinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurmuş ki;

الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ، وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ

el-Mü'minu ya'lefu ve lâ hayra fî men lâ ya'lefu ve lâ yu'lefu.

el-Mü'minu ya'lefu. “Müslüman kendisi başkalarıyla ülfet eder, başkaları kendisiyle ülfet edebilir bir kimsedir.”

Kendisi başkalarına güleç yüzlü, sokulgan; başkaları da kendisinin yanına gelebiliyor. Kapıları açık, çevresi müsait, yüzü müsait; yanına sokulunabiliyor.

Lâ hayra fî men lâ ya'lefu ve lâ yu'lefu. “Kendisiyle geçinilmeyen, kendisi başkasına yanaşmayan, sokulmayan kimsede hiçbir hayır yoktur!”

Lâ; lâm, lâ en-nâfiye li'l-cins.

Lâ edatı bütün cinsi reddeden bir edattır:

“Hiçbir hayır yok.” diyor. Geçimsiz insanda, sokulmayan insanda, nobran, kimsenin yanına gelmeyen insanda bir hayır yok!

Demek ki müslümanlar birbirleriyle sohbet edecek. Demek ki müslümanlar birbirlerini sevecek, sevmenin şartı olan güleç yüzü de karşı taraf benim tarafa bu taraf öbür tarafa gösterecek. Sokulan olacaklar, yumuşak olacaklar. Problem çıkartmayacaklar, problemleri örtücü olacaklar, kusurları görmez olacaklar. Bazı şeyleri görmemek iyidir, bazı şeyleri duymamak iyidir, bazı şeyleri söylememek iyidir... İyi ki söylememişim, diye insan sonunda memnun olur.

Eskiden medresede birisi okumuş okumuş okumuş, tahsili bitmiş. İyi bir hoca olmuş. Gidecek, dönecek; hocası ona birkaç nasihat etmiş. Nasihatlerinden birisinde demiş ki;

“Fevrî hareket etme, sinirlenme!”

Başka nasihatleri de var da kızmamasını, sakin olmasını, halim olmasını, teenniyle hareket etmesini iyice söyleyerek nasihatlemiş. Adam da kalkmış, memleketine gelmiş.

Ama kaç sene geçmiş. Memleketinden ilim için çıktı. Demek ki yeni evlenmiş, düğün yapmış. Ondan sonra kalkmış gitmiş ilme. On sene mi on beş sene mi ne kadar geçtiyse aradan uzun bir zaman geçmiş. Köyüne, evine gelmiş. Evin camından bakmış ki hanımı var,

hanımın yanında da bir delikanlı var. Hemen silahına sarılmış:

“Ben bu delikanlıyı bir haklayayım!..”

Ondan sonra hocasının nasihati gözünün önüne gelmiş. Neyse kapıyı çalmış, içeri girmiş. Ama kaşları çatık!

Hanım;

“Hoş geldin...” filan, bir hürmet... O yine kaşları çatık duruyor.

Hanım demiş ki;

“Bak, bu da bizim evladımız filan...”

Meğerse o küçük bebek olarak bıraktığı çocuk, koca delikanlı olmuş!

Şimdi kızgın olsaydı silahı hemen işletseydi hanımını da öldürecekti çocuğunu da öldürecekti! Ondan sonra oturup bir sürü pişman olacaktı. Demek ki insanın sakin, yumuşak, insanlara hoş tavırlı bir kimse olması icap ediyormuş. Dostluk ve muhabbet İslâm’da çok önemli olduğundan!

İslâm’da dostluğun sevabı çok fazla! İnsanların hepsi hesabın telaşında ruz-ı mahşerde sıkıntı çekip dururken Allah birbirleriyle samimi dost ihvan kardeş olanları Arş-ı Âlâ’nın gölgesinde gölgelendirecek! Bu tarikat kardeşliği de güzel yapılırsa demek ki samimi samimi

dostluk olursa o zaman Allahu Teâlâ hazretleri bizleri de arşının gölgesinde gölgelendirdiği bahtiyarların arasına dâhil edebilir. Bu güzel sığata hepimiz sahip olalım.

Güler yüzlü olalım, güleç yüzlü olalım, tatlı dilli olalım. Geçimli olalım. Arkadaşlarımızı sevelim, arkadaşlarımıza fırsat verelim, ahbaplığı tatlı yürütmek için güleç yüz gösterelim. Biz onlara gidelim, onlar bize gelsin. Kavgacı gürültücü darılıcı kızıcı kimseler olmamaya itina edelim. Komşularımıza da muamelelerimiz öyle olmalı.

İki Müslüman doğru düzgün ortaklık yapmıyor, iki komşu doğru düzgün geçinmiyor, iki kardeş birbirine düşman... Türkiye’de bu durum çok!

“Neden?”

“Umumiyetle İslâmî bilginin zayıf olmasından!”

“Peki, bunu müslümanlarda da görüyoruz, neden?..”

Müslümanlar “Biz müslümanız!” diyorlar ama Peygamber Efendimiz’in *sallallahu aleyhi ve sellem* hadîs-i şerîflerini çok iyi bilmiyorlar. Bilseler öyle olmayacak, daha başka türlü bir manzara ile karşılaşacağız. Kötülük yapana

iyilik yapmak, dargın durana gitmek, zulmedenı affetmek, güzel huylu olmak Müslümanlığın Őiarı olmuş oluyor. İnŐallah hepimiz bundan sonra öyle yapmaya söz verelim, gayret edelim.

Hasbü'm-riin mine'l-buhli en yekûle âhuzü hakkî küllehû velâ edehu minhü Şey'â.

Bu ikinci hadîs-i Şerîf yeni bir konuyu gözümüzün önüne seriyor. Belki daha önce duymamıŐsanız çok hayret edeceksiniz. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

b. Hakkın Bir Kısmını BađıŐlamak

كَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الْكُذْبِ أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ،
وَكَفَى بِالْمَرْءِ مِنَ الشُّحِّ أَنْ يَقُولَ: آخِذْ حَقِّي كُلَّهُ لَا
أَتْرُكُ مِنْهُ شَيْئًا

Hasbü'm-riin mine'l-buhli en yekûle. "KiŐinin cimrilikten yana nasibi olarak Şöyle demesi yeter." *Âhuzü hakkî küllehû velâ edehu minhü Şey'â.* "Bütün hakkımı ondan alacağım, hiç bir Şey bırakmayacağım."

"Zırnık bırakmayacağım, zerre bırakmayacağım. Karşımdaki insandan kazıya kazıya, kökleye hakkımın tamamını alacağım."

Peygamber Efendimiz; “Cimrilik olarak, cimrilikten nasip olarak bu yeter.” diyor.

Enteresan bir tavsiye, önemli bir hakikatin ifadesi. Umumiyetle biz; “Hakkımız değil mi, alacağım!” deriz. En ince teferruatına varıncaya kadar işi takip ederiz. Hâlbuki Peygamber Efendimiz ; “O kadar ince eleme, o kadar derinine daldırma; biraz yumuşak ol.” demiş oluyor bu hadîs-i şerîf’ten anladığımız hakkının bir kısmını bağışlayıver demiş oluyor. Çünkü sonuna kadar alacağım derken bir takım dargınlıklar olur, sinirlenmeler, kırgınlıklar olur. Oradan da huzursuzluklar, kavgalar, gürültüler çıkabilir. “Sonuna kadar bu benim, zırnığımı alacağım.” derken bakarsın karşı taraf darılmış, o da sinirlenmiş, o da bir başka tavra geçmiş olabilir.

Yunus Emre *rahmetuallahi aleyh* galiba bizim bu dinî konularda bilmediğimiz pek çok şeyi hadisleri iyice hazmetmiş de güzel ahlâk olarak kendi üzerine güzelce sindirmiş. Kendi içine sindirmiş ki;

Nazar eyle itürü

Bazar eyle götürü

Yaradılanı hoş gör

Yaradandan ötürü

İtürü nazar etmek, “keskin nazar etmek” demek. ”

Nazar eyle itürü

“Baktığın şeye dikkatli bak, meseleyi hemen kavra. Çok dikkatli bak, manzarayı hemen anla, durumu kavra.”

Bazar eyle götürü

“Götürü pazarlık et, öyle küçük detayla uğraşma.”

“Acaba on buçuk kilo mu gelir, on kilo yedi yüz elli gram mı gelir, on kilo sekiz yüz gram mı gelir? Bir kilosu iki yüz yetmiş beş lira olduğuna göre üç yüz gramı da şununla çarparsan şöyle mi olur?..”

Yahu işte yuvarlak on kilo hesabından şunu yapıversen kıyamet mi kopar! Birazcık yuvarlak yapıver. Hayrını gör, filan deyiver...

Olmaz mı?

Olur, o zaman yumuşaklık olur.

Bir profesör arkadaşla [giderken] -Allah selamet versin- Evine bir şeyler lazımmış, dur, dedi. “Arabadan inelim de şu pazardan birkaç bir şey alalım.” dedi. Yanında ben de indim. O bizden yaşça büyük.

Manava gittik, bir şey alacağız. Üstüne fiyat koymuş: 495 fiyat bu!

O arkadaş diyor ki;

“500 olmaz mı?”

495, 500'den daha aşağı. Umumiyetle biz alışveriş yapacağımız zaman tenzilat yaptırırız:

“400 olmaz mı, 450 olmaz mı?..” demesi lazım. “500 olmaz mı?” diyor.

Adam şöyle bakıyor, yanlış mı söylüyor diye tereddüt etti...

“500 olmaz mı?”

Adam gülüyor.

“Canım 500 olsun.” dedi, çıkarttı 500'ü verdi. Bitti, çünkü 495, 5 lirayı arayacak, bulacak vs. Tersine pazarlık! İlk defa o adamda gördüm ben, ilk defa! 495 olacak da ne olacak?!..

Vitrinlerde Avrupa'dan gelme bir kurnazlık olarak fiyat yazıyorlar: 1298 lira!

Bin iki yüzlü ilk iki rakam dikkati çeksin, ucuz sayılsın! Hâlbuki bin üç yüz lira, demek. İki lirasının ne lafı var; doksan dokuz, doksan dokuz... Bir sürü bir şey!

Almanya'dan muz alacağım. Orada, bizdeki elmanın bolluğu gibi çok bol. Pazarlarda sebil, yığınla! Traktörü getiririz, deviririz; üç kilosu bilmem ne kadara filan diye, beş kilosu

bilmem ne kadara diye satarız... Muz orada sebil, çok ucuz.

Afrika ülkelerine mal gönderiyorlar şilep oradan gelirken Güney Amerika'dan, Orta Amerika'dan, Afrika'dan yığınla muzla geliyor. Satılıyor; çok ucuz, doksan dokuz fenik. Ben de şu kadar aldım, ceplerimi karıştırdım: Bir iki fenik eksiklik var.

“Onu da saymayıverseniz olmaz mı?” dedim.

“Yok, kuruşu kuruşuna!”

“Peki.” dedim, o zaman çıkarttım bir para daha verdim. Onun üstünü kuruş kuruş verdi. Almanlar'ın da cimriliği! Bu kadar nekes!

Yahu bu malı satıyorsun işte; bundan en aşağı yüzde otuz kazanırsın, ne olur iki fenik [az] olurse ama tabii terbiye noksanlığı: “Olmaz!” dedi.

Peki, olmazsa başına çalınısın. Sana hiçbir ihtiyacım yok! Ben de çıkarttım verdim. Ama onların terbiyesi böyle!

İki arkadaş bir yere gidecek, birisi ötekisine ikram edecek; etmiyor! Diyor ki; “Alman usulü yapalım!”

O Alman usulü, bizim usulümüzde ikram! Bizimki de müslüman usulünde ikram var,

kardeşimize ikram etmek isteriz, ziyafet çekmek isteriz, sevap kazanmak isteriz! Bizim [usulümüz] başka türlü, Almanlar'ınki daha başka türlü!

Demek ki;

“Ben bütün hakkımı sonuna kadar alacağım, hiçbir şey bırakmayacağım!” demek doğru değilmiş.

“Pekâlâ, öyle olsun.” deyivermek, biraz yuvarlak [hesap] yapmak; keskin nazar edip götürü pazar etmek daha iyi! Yaratılanı yaratandan ötürü hoş görmek, Allah rızası için kulun kusurunu görmemek ne güzel!

Yaratılanı hoş gör

Yaratandan ötürü

Allah rızası için kusuruna bakma, kusurundan geçiver.

“Ben de zamanında cahildim, küçüktüm, benim de hayatımda bazı hatalarım olmuştu. Onları düşünüyorum da utanıyorum. Bu kardeşimiz de bir zaman gelir, bu hatasını anlar. Peki kardeşim tamam oldu Allah'a ısmarladık...” filan deyivermek demek ki İslâmî bakımdan daha uygun oluyor. Bu hadîs-i şerîf hatırınızda kalsın.

“Kişiyeye; ‘Hakkımı sonuna kadar alacağım, karşımdaki herifin üstünde hiçbir şey bırakmam!’ demesi cimrilikten nasip olarak yeter de artar bile!”

Büyük bir cimrilik oluyor.

Üçüncü hadîs-i şerîf:

حَسْبِيَ اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ أَمَانٌ كُلِّ خَائِفٍ

Hasbiyallâhu ve ni'me'l-vekîlü emânü külli hâifin.

“*Hasbiyallâhu ve ni'me'l-vekîl* sözü kor-kan her insana emandır, emniyet vesilesidir.”

Hasbiyallâhu ve ni'me'l-vekîl sözü kurtuluş vesilesidir, korunma vesilesidir, sigortadır, garantidir. O zaman bu sözün mânasını düşünelim:

Hasbiyallah ne demek?

“Allah *celle celâlüh* bana yeter, Allah kâfi demek, Allah bana kâfidir.” *Ve ni'me'l-vekîl*. “O ne iyi vekildir.”

İnsan tutuyor bir avukata para veriyor, maaş veriyor.

“Filanca davayı sen benim namıma takip ediver.”

O onun vekili oluyor.

Eskiden avukatın Türkçe'si, Osmanlıca'sı neydi?

“Dava vekili” idi. Şimdi avukat diyoruz.

Nerden gelmiş?

Avukat kelimesi Batı'dan gelme. Sanki dava vekili dese ydik kıyamet kopardı! Ne olurdu dava vekili demeye devam etseydik, dedelerimizin sözü! Dedemizin sözünü devam ettirmiş olurduk.

İnsan birçok kimseye böyle vekâlet verebilir:

“Tamam, şu işi sen benim namıma yapı-ver...”

Notere gidersiniz, imzalattırılırsınız. Vesi-kayı verirsiniz eline: “Fılanca işlemi yapmak üzere falanca şahıs sizin vekiliniz.”

Herkes birbirine vekil olabilir ama Allahu Teâlâ hazretleri bir insanın vekili oldu mu o insan yaşadı! En kuvvetli en güçlü, en sağlam insan odur. Çünkü vekili Allah oluyor.

“Allah ne iyi vekildir!”

Peki, insan Allah'ı nasıl vekil edinir?

O'na tevekkül edince Allah insanın vekili olur.

“Yâ Rabbi! Sen bana kâfisin. Ben sana tevekkül ettim; ben sana dayandım, sana inan-

dım, sana güvendim, senden isterim. Gayrı bana gerekmez, bana sen gereksin. Ben seni bilirim, sana dayanırım, sana ibadet ederim, senden isterim. Dilersen sen her türlü hayırları bana ihsan edersin, nasip edersin. Dilersen beni cezalara uğratırsın. Her türlü kaza, kader, takdir, mukadderat; başıma gelen olaylar, hadiseler sendendir. Sebebi ben. Ben kötü kulluk etmişsem bazen ceza da verirsin, iyi kulluk etmişsem ibadet etmişsem o zaman lütfedersin..."

Bazen imtihan için sevdiği kullara da Allah Teâlâ hazretleri bazı şeyler verir. Eyüb *aleyhisselam*'ı Kur'ân-ı Kerîm'de kısaca ifade ediyor ki;

نِعْمَ الْعَبْدُ

*Ni'me'l-abd.*³ "Eyüb ne güzel kuldu, ne güzel kul!" diyor.

Ne güzel kulmuş!

Eyüb *aleyhisselam* nasılmış?

Son derece zenginmiş. Son derece geniş bir ailesi varmış, çoluğu çocuğu kavmi kabilesi; etrafı bayağı güçlü kuvvetli. Ovalar dolusu

³ 38/Sâd, 30.

sürüleri, malları varmış. Sıhhatli bir bedeni varmış

Allahu Teâlâ hazretleri mallarına telefât vermiş. Mallar bitmiş. Evladı, çoluk çocuğu - Allah'ın takdiri- ölmüşler, kimsesiz kalmışlar. Ailesinden, yakınlarından az insan kalmış. Vücuduna Allah hastalık vermiş, hastalıklardan bîtap duruma düşmüş. Vücudunu kurtlar sarmış. O zaman tabii böyle çeşitli ilaçlar, imkânlar yok. Yaralar her tarafında. Tenini kurtlar yedi, diye anlatıyor.

Yunus [Emre] çok enteresan bir insan. Her taşın altından çıkıyor mübarek:

Tenini kurtlar yiyen

Kurt yedikçe sabreden

Eyüb Peygamber...

diye o ilahilerle ne güzel öğretmiş. Halkımıza öğrenmesi gereken bilgileri ne güzel sunmuş. O da bir hüner! Halkın anlayacağı tarzda seveceği şekilde dinî bilgileri ne güzel ambalaj yapmış!

Geçen gün nar yiyoruz, subhanallah! Allahu Teâlâ hazretleri narı ne güzel ambalaj eylemiş! Taneler birbirlerini çürütmesin diye ne güzel aralarına zarlar koymuş. Hepsi ne güzel. Güzel güzel dizmiş dizmiş dizmiş bir

yuvarlak topun içine ne kadar güzel yerleştirmiş.

Subhanallah Tebârekallâhu ahsenü'l-hâlıkîn.

Ne kudret, ne kadar güzel bir yaratış, ne kadar güzel bir eser!

İslâmî bilgileri de bizler ibret alalım. Akıllı bir insan her baktığından ibret alır. Narın ambalajına bakıp ibret alalım, biz de konuşmamızı güzel bir ambalajla halka sunalım. O da bir ambalaj. Nasıl dükkâncı, vitrinciye şu kadar para veriyor:

“Gel aman bizim vitrini tanzim et!..”

Dükkânı mal sahibinden kiralamış, ondan sonra da seksen milyon lira vitrin dekorasyonuna para vermiş. Bizim doktor kardeşlerimiz vakıf kurmuşlardı. Biz de bir caminin altında bir yer verdik. Burası sizin polikliniğiniz olsun, filan dedik. Tabii genç, doktorlar. İçlerinde zengin, milyonerlik, milyarderlik kimseler yok! Daha yeni fakülteden [mezun olmuşlar]. Zaten merhametli insanlar, hastalarından çok para almıyorlar...

“Otuz milyon lira para harcadık hocam.” diyor.

Caminin altında on-on beş tane poliklinik yapacaklar. Oraya hastalar gelecek. Bölmeler yapılacak, laboratuvar yapılacak... İnşaat vs. gider. Dört yüz metrekare yeri sen öyle kullanacağım derken sıvası, badanası, boyası, duvarı, kırması, tekrar yapması; alüminyum doğrama, malzeme, döşeme, dekorasyon derken otuz da gider kırk da gider fazla da gider! Onlar onu çok buluyorlar. Otuz milyon çok, diyorlar. Dert yanıyorlardı. Bir profesör kardeşimiz bunun üzerine anlattı:

Bir vitrin dekorasyonunda dükkânın kirasından ayrı seksen milyon lira dekorasyona harcamış ki vitrin güzel görünsün!

“Aynı malı satacak...”

Aynı malı sıra sıra dizersen kimse almaz. Gayet güzel vitrin dekorasyonu içinde olunca “Aman ne kadar güzel...” [diye] müşteri içeriye giriyor, istediği parayı veriyor, alıyor. Zaten o dekorasyonun parası müşteriden çıkıyor. Esasında caddenin iyi bir yerindeki bir dükkânın kirası, dekorasyonun kirası müşteriden çıkıyor. Bunlar ibret işte!

Demek ki insanoğlu güzel bir manzara içinde olan bir şeyi daha uygun olarak alıyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efen-

dimiz de böyle hareket ederdi. Kur'ân-ı Kerîm'de de dikkat edilirse bilgileri insanlara sunuş şekli hep son derece güzel.

Mesela Araplar tüccar bir kavim, ticarette fevkalade mahir. Kervan işletiyorlar, mal alıyorlar mal satıyorlar... Allahu Teâlâ hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki;

“Ey iman edenler! Ben size sizi elîm ve feci bir azaptan kurtaracak bir ticaret tavsiye edeyim mi?”

Niye öyle diyor?

Çünkü kavim tüccar kavim! Yunus Emre diyor ki;

Sordum sarı çiçeğe

Neden boynun eğridir

Niye çiçekten vs. bahsediyor?

Çünkü muhatabı çiftçi kavim, çiçeklerle ilgili!

Niye dertli dolaptan bahsediyor?

Dolap niçin inilersin

Derdim vardır inilerim

Oradan öbür tarafa intikal etmek için!

“Ben haklıyım.” demek kâfi değil, biz de söyleyiş tarzını güzel yaparsak kendimizi beğendirebiliriz. Güzel yapmazsak kimse be-

ğenmez. Toplanmayabilir, sözümüzü dinleyebilir.

Kâfirler bu işi öğrenmişler, ilerletmişler; milleti aldatıyorlar. Bir kitaptan bahsettiler. Kadınlardan bahseden bir kitapmış ama hep içinde müstehcen şeyler varmış, seksoloji varmış, kötü şeyler varmış. Belki eve sokulması doğru değil.

“Hocam, belki otuzuncu baskısını yaptı!” diyorlar.

Otuzuncu baskı!

“O zaman bize de bir güzel başka eser yazıp bizim de o kadar tiraj sağlamamız mecburiyet oldu!” dedim.

Çünkü nasıl yapıyorlarsa yapıyorlar, beğendiriyorlar. Reklamını yapıyorlar, satıyorlar, okutturuyorlar. Ondan sonra da karşılardaki kimselerin kafaları bozuluyor. Karşılardaki insanların kafalarını, kendilerinin paralarını da alarak bozuyorlar; işin enteresan tarafı bu! Para ondan, zarar da yine kendisine; seve seve yapıyor!

Sigara konusu da öyle! Yurtdışına o kadar parası gidiyor, bu kadar sıhhati bozuluyor, bu kadar zararları var, kanser yapıyor, felç yapı-

yor vs. Parayı verip alıyor. Onu nasıl yapmış-
larsa yapmışlar.

Bütün bunları nerden açtık?

*Hasbiyallâhu ve ni'me'l-vekîlü emânü
küllî hâifin.*

Hasbiyallâhu ve ni'me'l-vekîl, "Allah ba-
na kâfidir, O ne iyi vekildir!" demek; her kor-
kan insan için garantidir, korkusunun geçme-
sine vesiledir.

Çünkü bir insan *hasbiyallah*, "O ne iyi ve-
kildir!" derse Allah'ı vekil edinirse Allah onu
korur. Onun işini Allah takip eder, onun has-
mının karşısına Allah çıkar, onun düşmanını
Allah tepeler.

Olur mu böyle şey?

Hem de öyle olur ki misalleri de var, ye-
ter ki sen Allah'a hakkıyla tevekkül etmesini
bil!

Büyüklerimiz; "Eğer kullar Allahu Teâlâ
hazretlerine güzel bir tarzda hakkıyla tevek-
kül etmesini becerselerdi Allahu Teâlâ hazret-
leri onları kuşların yavrularının beslendiği gibi
beslerdi!" diyor.

Kuş yavrusu nasıl besleniyor? Kuşun ken-
disinin dükkânı mı var, çarşısı pazarı mı var,
ticarethanesi mi var?!..

Sabahleyin evinden aç çıkıyor, akşamleyin yuvasına tekrar tok dönüyor; nasıl oluyor?

Allah rızkını ihsan ediyor. Tevekkül ederse böyle olur. Tevekkül ettiği zaman, Allah'a dayandığı zaman korunur, kurtulur. Tüccardan birisi tek başına seyahat edermiş. O zaman da tabii yollarda tehlikeler var.

Biz yollardan geceleyin on ikide geldik. Bizimkilere dedim ki;

“Bu yollardan bu araba olmasaydı geçebilir miydin?”

“Mümkün değil!”

Araba bozursa kenarda kalsak bile korkarız, yollarda in yok cin yok! Ağaçların arasında karanlık bir yoldan, sıcacık arabada kalkıp geliyorsun. Allah'ın büyük lütfü!

Allahu Teâlâ hazretlerine tevekkül edenin Allah yardımcısı olur; korunur, kurtulur.

O tüccar tek başına seyahat ediyormuş, demişler ki;

“Kervana katıl, tek başına gitme! Kervanda asker var, muhafızlar var, silahlılar var; yolları belli, gideceği yer belli, emniyet tedbirleri alınmış. Sen onunla gitsene...”

“Allah bana kâfi gelir, Allah'a tevekkül ederim yeter!” demiş.

Ama bir keresinde bir düşman karşısına çıkmış. Silahını almış, mallarını alacak, kendisini de öldürecek. O da demiş ki;

“Müsaade et, madem beni öldüreceksin, şurada iki rekât namaz kılayım da öyle canımı al!”

O zamanın eşkıyasının da demek ki yine biraz bir insafı var. Onu hemen tepelememiş, ona bir namaz kılma fırsatı vermiş. O namazı kılmış, elini açmış:

Yâ Vedûdü yâ Vedûdü yâze'l-arşı'l-mecîd yâ mübdiu yâ müîd... diye duaya bir başlamış. Allahu Teâlâ hazretlerinin Esmâ-i Hüsnâ'sını cân u gönülden zikrederek Allahu Teâlâ hazretlerine bir ilticâ eylemiş, bir dua etmiş. O anda uzaktan bir atlı peyda olmuş, onu çevirmiş olan o eşkıyayı tepelemiş. Onu kurtarmış.

Müsebbibü'l-esbâb olan Allahu Teâlâ hazretleri meleklerini gönderir, kurtarır. Karşısındaki adamın başına yıldırım indirir, onu mahveder; yine kurtarır. Veyahut bir başka kimse gelir o esnada, kurtulur.

Bizim Doğu Anadolu'da eşkıya, bir adamı çevirmiş. Mallarını almış, paralarını cüzdanlarını soymuş.

Giderken adam arka cebinden para çıkartmış. Pantolonun cebinde de varmış. Hep paralar aynı cepte değilmiş. Seslenmiş:

“Hey, bak pantolonumun cebinde de para varmış, bunları da gelin alın!” demiş.

Eşkıya bir gülmüş, bir şaşırılmış. Ondan sonra yanına kadar gelmiş, elinde silah var. Gelmiş bakmış, hakikaten bir demet para da yine arka cebinden çıkmış. Almış elinden, gitmiş. Yanındaki arkadaşşı diyor ki;

“Yahu zaten gidiyorlardı, arka cebindeki parayı görmemişlerdi; ne diye haber verdin?”

“Zulümleri tamam olsun da cezası çabuk olsun!” demiş.

Zulmediyorlar ya; yol kestiler, eşkıyalık büyük günah!

Hakikaten o anda emniyet kuvvetleri çıkmış gelmiş. Eşkıya orada yakalanmış! Bu, olmuş bir hadise de yılını filan pek iyi hatırlayamayacağım.

Adamın şuuruna bak! Allah’a dayanıyor:

“Zalimi Allah elbette tepeler. Bu bana zulmediyor, beni yolda çevirdi, malımı alıyor...” diye düşünce tarzı da enteresan!

Biz de Allah’a hakkıyla tevekkül etmeyi öğrenelim. İmtihanımıza girerken tevekkül

edelim, işlerimizde tevekkül edelim, her türlü hâlimizde Allah'a sığınalım, her korkumuzda Allahu Teâlâ hazretlerine ilticâ edelim.

Yalnız başka hadîs-i şerîflerden bildiğimiz bir gerçeği de size hatırlatmak isterim!

c. Geniş, Rahat Ve Sıhhatli İken Dua'dan Geri Kalmama

Muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerine sen geniş, rahat, sıhhatli, zengin durumdayken duadan geri kalma! Şu anda sıhhatin yerinde mi, yerinde. Paran pulun var mı, var. Karnın tok mu, tok. Sırtın pek mi, pek...

Her şeyin yerli yerinde, tıkırında ama bu anda duayı unutma!

Taarraf ilallâhi firreâh ve firrehâi ya'rifkellâhu fi'ş-şiddeti.

Sen geniş zamanında Allah'a kulluğu ihmal etmezsen unutmazsan Allahu Teâlâ hazretlerine ilticâdan geri durmazsan Allah sıkıntıya düştüğün zaman senin imdadına yetişir. Ama geniş zamanında hiç Allah'ı anmazsan hiç hatırlamazsan hiç o tarakta bezin olmazsa vur patlasın çal oynasın eğlenip dururken o günahkâr gidişin sebebiyle Allah başına bir bela patlattığı zaman, bir ceza geldiği zaman yana

yakıla artık yalvarmaya yakarmaya başlarsın. Elinde tespih, başında takke; Eyüp Sultan’a kurbanlar adamak vs. bir sürü şeylere girişiyor. Yine istediği olmadı.

Neden?

Geniş zamanında Allah’a ilticâ etmedi. Başı sıkışınca ilticâ etti, ondan! O başından kalkmasını istediği şey zaten onun gafletinin cezasıydı.

Ceza geldikten sonra kalkmak olur mu?

İdam mahkûmunu sehpaye getirmişler, “Son arzun nedir?” diye sormuşlar. Demiş ki; “İlmeği boynuma geçirmeyin, gıdıklanıyorum da boynuma geçirmeyin.” Artık orada; “İlmiği boynuma geçirmeyin.” demenin [anlamı, faydası] yok, mahkeme bitmiş. İdam hükmü tasdikten geçmiş. O olacak, başka bir çaresi yok!

Kula Allah cezayı veriyor:

“Aman yâ Rabbi, affet yâ Rabbi!..”

Geçmiş ola! Sen evvelce iyi kulluk yapacaktın; şimdi bu onun cezası, yapmadığının cezası oluyor. Onun için geniş zamanlarınızda Allah’ın nimetlerini düşünün, şükredin.

“Yâ Rabbi! Çok şükür şu havaya, şu dışarıdaki güneşe!..”

Ben yarın İstanbul'a gidince; "Dün İstanbul'da hava bulutlu muydu güneşli miydi?" diye soracağım. Eğer güneşli değilse size birkaç rekât daha namaz kılmak gerekecek. Burada ne kadar güzel güneş var, tertemiz hava var. Pırıl pırıl, limonata gibi hava; karşımızda göl, arkanızda dağ, dağda yeşillik; hava temiz. Hava kirliliği yok, duman yok, fabrika isisi yok vs. Siz daha çok tespih çekip daha çok ibadet etmelisiniz. Öbür taraflar öyle değil.

Ben İstanbul'dan gelirken perişandı, arabanın içinde nefes alamıyordum. O kadar kirli hava kokusu! Geldiğin yere göre, geçtiğin yere göre koku değişiyor:

"Tamam, şimdi Marshall boyalarının kokusu, şimdi antibiyotik fabrikalarının yanından geçiyoruz..."

Gözümü kapatsalar nerede olduğumu bilirim. Çünkü çevre kirliliği her yerden yayılıyor. Nereden geçse insan ne olduğunu biliyor.

"Allahu Teâlâ hazretleri bize kâfidir, O ne iyi vekildir!"

Allah bizi her korktuğumuzdan emin eylesin, her umduğumuza nail eylesin. Dünyada da âhirette de âfiyet, saadet ve selamet ihsan eylesin. Dünyada sıhhatle âfiyetle yaşayıp

âhirette de cennetine cemâline nail olmayı nasip eylesin.

حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ، وَدَاوُوا مَرْضَاكُمْ
بِالصَّدَقَةِ، وَأَعِدُّوا لِلْبَلَاءِ الدُّعَاءَ

Hassinû emvâleküm bi'z-zekâti ve dâvû merdâküm bi's-sadakati ve eiddû li'l-belâi'd-duâe.

İbn Mes'ud *radıyallahu anh'*ten rivayet edilmiş. Bu hadîs-i şerîfi özel bir sevgiyle seviyorum. Anlatması da hoşuma gidiyor. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurmuş ki;

Hassinû emvâleküm. “Mallarınızı hisar altına, muhafaza altına alınız, kalenin içine koyunuz.”

Ne yaparak?

Bi'z-zekâti. “Zekât vererek.”

Mal meydanda kalsa ne olacağı belli olmaz. Hırsızlar tırtıklarlar, alırlar götürürler. Bir zarara uğrar.

“Akşamleyin ben böyle bırakmamıştım. Kaç tane çuval gitmiş...”

Gider tabii. Etrafında bir muhafız yok, duvar yok bir şey yok. Namussuz insan, haram

yiyecek insan alır gider. Bir sürü insan var. Alır giderler.

Etrafına ne lazım?

Yüksek duvarlar lazım. Kapı, demir kapı olmalı. Kapıda bir kilit olmalı ki herkes anahtar uyduramasın, açamasın. Ayrıca bekçisi olması, tel örgülü olması lazım. Alarmı olması lazım vs.

Efendimiz öyle demiyor, kısaca söylüyor:

“Zekât verin, mallarınız kalenin içine girmiş gibi korunsun!”

Çok önemli! Zekâtını verdiği mal korunur. Zekât bir malın garantisidir, korunma garantisidir. Zekâtı verilmeyen mal gider.

Bizim Kapalıçarşı’da büyük bir yangın olmuştu. Seneler seneler önce İstanbul’da Kapalıçarşı yandı. Bizim ihvanımızdan bir terlikçi amca vardı, Allah mekânını cennet eylesin. Demişler ki;

“Kapalıçarşı yanıyor!”

“Yanabilir.” demiş.

“Senin dükkânının oralar da yanıyormuş.”

“Peki, Rabbim bilir. Nasıl isterse öyle yapar. Ben zekâtımı verdim.” demiş.

Yangın tam onun dükkânına kadar geldi, durdu. Yangının olduğu yeri tamir etmek için

tahta perdeyle kapattılar. Emin olun tahta perde dükkânın duvarından çekildi, dükkânın duvarında tahta perde çekildi. Bir tarafta onun dükkânı duruyordu, öbür tarafı yanmıştı. Beri tarafta onun dükkânı duruyordu.

Giderdik gelirdik, konuşurduk. Namaz vakti geldi mi kapıyı kapatır. Müşteri gelir:

“Ustam, hacı baba, hacı amca!.. Şu terlik kaç?..”

“Namazdan sonra, namazdan sonra!” der, katiyen o dükkânın içine sokmazdı. Zaten girmiş olan da çıkardı. “Namazı kılalım, öyle.” derdi kapıyı kitler, yakınında mescide gider. Evvel vaktinde cemaatle, en kıymetli zamanında namazını kılar, ondan sonra gelir; ne güzel.

İşte geldik işte gidiyoruz! İşte o gitti. Böyle güzel yapmış, sevap kazanmış olarak gitti.

Yangın var; ne kadar müsterih!..

“Olabilir, ben malımın zekâtını verdim.”

Benimki yanmaz, demek istiyor. Yanarsa da kızmayacak çünkü Allah’ın takdiri, ne yapalım. Rabbimiz, kim bilir ne hikmetleri vardır. Yanarsa yanar. Ona da bir şey diyeceği

yok! Kul rabbinin takdirine rıza gösterir ama;
“Ben malımın zekâtını verdim.” demiş.

Siz de malınızı korumak istiyorsanız en büyük garanti zekât vermektir!

Malınızın zekâtını hesaplayın!

Muhterem kardeşlerim!

Bizim yanlış bildiğimiz bir nokta var: Zekât; malın hayrının asgarî seviyesidir, alt çizgisidir. Ondan daha fazla verebilirsiniz. İlle hesaplayıp da [vermeyin]. Hani pazarlığı götür yapacaktık!

“İki yüz kırk yedi bin lira yetmiş yedi kuruş...”

Canım 250 bin lira deyiver, 300 bin lira deyiver. Fazla ver, biraz garantili olsun. Fakire gidecek, fakir istifade edecek.

İstanbul’da bir hacı kardeşimiz var. Yakınımız, sevdiğimiz bir kimse oturuyordu, şimdi daha uzak bir semte gitti. Muhiti gecekondumuhi.

“Çok fukara var, o kadar fakir insan var ki hocam hepsi de bana geliyorlar, dert yanıyorlar...” diyor.

Bir tanesi varmış; evin beyi hastaymış, veremmiş. Ciğeri rahatsızmış. Zaten gece bekçiliğinden altmış bin lira bir para alıyor-

muş, kaç tane çocuğu varmış... Hanımı öyleymiş, evleri kiraymış, damı akıyormuş, çocuklar hastaymış. Okuyacak altı yedi tane çocuk, her birisi bir tane ekmek yese şu kadar para eder; ekmek parası etmez...

“Aman sen böyle muhtaç insanların hemen bir şeyini hazırla, sana müracaat edenin hiç adresini boş bırakma. Senin orasını biz zekâtları dağıtma merkezi yapalım, hepsine dağıtalım. Fazla eşyalarımızı götürelim.” dedim.

Ben baktım, bizim evde gidecek bazı eşyalar var. Herkeste vardır. Bilemiyoruz nereye vereceğimizi, çünkü biz kendimiz ayrı bir muhitteyiz. Bu muhitte herkesin aşağı yukarı geçinecek bir hâli vardır.

Ankara Mamak'ta namazdan çıktık. Ben biraz elbisesi, ceketi yıpranmış diye birisine çıkarttım, on bin lira zekât parası verdim. Kaşlarını çattı:

“Ne bu?” dedi.

“Zekât.” dedim.

“Ben fakir değilim ya!” dedi.

Ben de hemen toparladım vaziyeti:

“Amca, fakir değilsen çevrendeki fakirlere verirsin. Burada fakir çok...” filan dedim. Ama adam sinirlendi.

Mübarek, madem zenginsin niye bu yırtık yakayla dolaşıyorsun, niye yırtık yenle dolaşıyorsun? Daha fakir bir kimseye ver, sen çiçek gibi giyin! Ben de senin zengin olduğunu bileyim. Fakir de bilsin, gelsin; “Hacı baba, biraz para ver...” desin. İyi giyimli olduğun zaman gelir ister. Fakir [görününce] elini cebine sokuyorsun, para vermeye kalkıyorsun.

İmâm-ı Âzam hazretlerinin kendisi güzel giyinirmiş.

“Allah *celle celâlüh* kuluna verdiği nime-
tin eserini kulu üzerinde görmeyi sever.”

Zenginlik mi vermiş; hani nerede, nereden belli? Hırpanî giyiniyor, yamalı giyiyor... O yamalıyı başkası giysin, sen çiçek gibi giyin bakalım!

İmâm-ı Âzam’ın mezhebinden misin?

“Mezhebendenim.”

Çiçek gibi giyin bakalım, tertemiz giyin!
“Lüks giyin.” demiyorum ama temiz, pak giyin!
O yamalıyı da öteki fukaracığa ver. Bir yeni elbise alırsan ötesini ötekisine ver.

Geçen haftalarda da bir yerlerde anlattım, burada da söyledim mi bilmiyorum.

Tarikata intisap edeceği zaman Ali Haydar Efendi merhumu şeyh efendiye götürmüşler. [Şeyh efendi] biraz istemiyor gibi, nefsi kırılınsın diye sert muamele ediyor:

“Tahsilli misin?” demiş.

Tahsilli.

“Eyvah, bu tahsillilerden neler çekiyoruz! İllallah...”

Tabii hocanın öyle azarı karşısında başından aşağı su dökülmüş gibi oluyor. O da onu bakalım ne yapacak filan diye kolluyor. Yine kaşlar çatık:

“Hangi mezheptensin sen?” demiş.

“Hanefî mezhebindenim.”

“Yalan, yalan söylüyorsun!” demiş.

“Nerede okuyorsun?” dediği zaman, “Medresetü’l-Kuzâd’da, kadı mektebinde okuyorum.” dedi.

Hâkim olacak, kadı olacak. Bitirmiş, kadı olmak üzere çıkmış. Hukuk fakültesini bitirmiş, hâkim olmuş gibi.

“Hangi mezheptensin?” diye soruyor.

“Hanefî mezhebinden.”

“Yalan!”

Çünkü İmâm-ı Âzam'a kadılık teklif ettiler, o da kadılığı kabul etmedi. Hapsederim, dedi halife. Edersen et, dedi. Hapse girmeye razı oldu; veballi iş, mesuliyetli iş diye kadı olmaya razı olmadı.

“Sen onun mezhebinden nasıl olursun, yalan!..” diyor.

Biz de mezhebimizin imamını tanıyalım: Çiçek gibi tertemiz giyinirmiş.

“Niye böyle temiz giyiniyorsun?”

“Allah kuluna verdiği nimetin eserini kulu üzerinde görmeyi sever.”

Bu hırpanî kılık sana yakışmaz. Olmasaydı o zaman yama üstüne yama yapardın, kırk yamalı aba giyerdin. Ama varken giymek olmaz.

Büyük mutasavvıflardan bir tanesi normal giyinmiş:

“Hani tasavvuf erbabının yün hırkaları, basit, mütevazıane kıyafetleri olur. Niye öyle yapmıyorsunuz?” diyorlar.

“Onda riya tehlikesi gördüm, onun için böyle yapıyorum.” diyor.

Çünkü o zamanın modası o. Herkes öyle insanı alkışlıyor:

“Aferin be, maşallah ne kadar mütevazı giyiniyor yahu! Aşk olsun, bak ne kadar basit elbiseler giydi!..”

O zaman o da normal giyinir. Normal giyinir ki halkın teveccühünü, şöhretini, alkışını çekmemiş olsun. Büyük insanlar böyle ince meselelere dikkat ederler.

Büyük meşayihden zengin bir zata çıkartmış birisi bir para vermiş:

“Buyur.”

Şöyle bir düşünmüş, almış. Benim adam gibi reddetmemiş. Ben zenginim ya, filan diye reddetmemiş. Almış. Diyorlar ki;

“Hocamız, efendimiz! Zât-ı âlîniz konağınız var, paranız pulunuz var, hayrınız hasenâtınız geniş, konağınızda nice fakirleri beslersiniz, derya gibi eliniz cömert, her tarafa yardımlar yaparsınız... Bunu niye aldınız?”

“Reddetsem nefsimin hoşuna gidecek, kabul etsem nefsim hor zelil olacak. Nefsime ağır geldi. Nefsimin horlanmasını, nefsimin izzetlenmesine tercih ettim de ondan aldım!” diyor.

Ondan alacak, sonra yine öbür tarafta başkasına verecek; onların hesapları başka!

Zaten cömert, zaten yanında para bulundurmuyor ama hesapları başka türlü oluyor.

Demek ki Efendimiz bu hadîs-i şerîfte buyurdu:

Hassinû emvâleküm bi'z-zekâti. "Mallarınızı zekât vermekle koruyunuz."

Cömert olacağız, zekâtımızı vereceğiz. Zekâtımızı da kıt kıt vermeyeceğiz, kıtı kıtı, ucu ucuna vermeyeceğiz. Çocukların misket oynarken bir karışı tutturacağım diye uğraşp didindiği gibi lüzum yok. Tam ucu ucuna olmasına [gerek yok]. Bolca verirsin, olur biter. Çünkü Allah daha çok veriyor.

Ve dâvû merdâküm bi's-sadakati. "Ve hastalarınızı sadaka ile tedavi ediniz."

d. Hastalığın Sadaka İle Tedavi Edilmesi

Hoppala! Yeni bir ilaç, sadaka ilacı!

Hangi firmadan?

Hadîs-i şerîf firmasından!

Nasıl?

Sen sadakayı fakire verirsin, Allah memnun olur. Allah da senin hastana şifa verir.

"Sadaka vermek suretiyle hastanızı tedavi ediniz!"

Bir hastalığa tutuldu. Hadi bakalım, İstanbul'a, İstanbul'daki büyük profesöre...

Orada biraz muayene oldu filan, hadi bakalım Avrupa'ya, Amerika'ya...

Houston Hastanesi miydi; kalp hastalığı, derdi olan hemen Amerika'yı boyluyor. Hadi bakalım orada baypas ameliyatı filan derken bir sürü ameliyat. Ama bu da bir başka tedavi! Sen bir hastan bir için bir sadaka ver bakalım, birkaç fakiri bir sevindir bakalım ne olacak!

Hoşuma giden fıkralardan birisidir:

Eski vezirlerden bir tanesi -galiba Hindistan tarafında- zamanın padişahının vefatında ödenmek üzere herkese borç para verirmiş. Padişah öldüğü zaman borcu getirip bana ödersiniz, dermiş.

“Alın; on bin altın, beş bin altın, iki bin altın...”

“Ne zaman ödeyeceğiz?”

“Padişah ölünce ödersiniz.”

Tabii bu duyulmuş, çünkü söylenen bir söz gizli kalmaz. Yerin kulağı vardır, gammazlayanlar giderler. Nemmamlar, dedikoducular, laf taşıyanlar gitmişler padişaha söylemişler.

“Senin bu vezir senin ölümünü istiyor, herkese borç para verirken ‘Padişah öldüğü zaman verirsiniz.’ diyor, bu vezir hep sizin ölümünüzü anıyor!” demişler.

O da bir gazaplanmış, bir kızmış, çağır-
mış. Kapıdan içeri girerken salondan ateş püs-
kürüyor padişah:

“Bre nankör, bre melun! Ben seni şu ka-
dar nimetlere gark ettim, seni kendime vezir
yaptım, şu kadar maaş verdim, bu kadar
imkân sağladım sana! Sen bunların karşısında
bana merbut olman, sadık olman, vefalı ol-
man gerekirken ne yapıyorsun sen?!..” demiş.

“Hayrola, ne yaptım?”

“Sen başkalarına borç para veriyormuş-
sun. Padişah öldüğü zaman verirsiniz, diyor-
muşsun...”

Başını önüne eğmiş:

“Doğru, böyle diyorum.” demiş.

“Vay, bir de itiraf ediyor melun!”

“Ben böyle söyledim. [Padişah] vefat et-
tiği zaman ben bunun parasını sizden alırım,
diyorum. Paraları hep öyle veriyorum ama
niyetim başka, başka bir niyetle böyle veriyor-
rum.”

“Niyetin nedir?” demiş.

“Benim maksadım, hakiki muhtaç birta-
kım insanlara; padişahımız çok yaşasın, diye
candan dua ettirmek!”

Adam; “Borcu geç ödesin, vadesi uzasın diye; ‘Aman yâ Rabbi! Padişahımıza ömür ver yâ Rabbi, ölmesin de şu vezirin borcunu biraz daha geç ödeyelim!..’ filan diye candan dua etsinler, diye yapıyorum!” deyince padişah memnun kalmış.

Hastalığın tedavisinde de sadaka, bir fakire candan bir hayır yaparsın. Ama on lira vermekle olmaz, bir hayır yaptın mı doyuracaksınız!

“Gel bakalım buraya, al şu parayı...”

Adamın, şapkasını havaya atması lazım:

“Vay be! Ne kadar para verdi adam, deli mi divane mi?!..”

Deli değil divane değil ama işte Allah rızası için verdi mi doyuracak kadar vermek lazım. Az vermemek lazım. Başkasına muhtaç etmemek lazım.

Adana’da para toplamaya kalkmışlar. Zengin birisine gelmişler:

“Cami yapacağız, caminin yanında Kur’an kursu yapacağız. İşte makbuzlar, tasdikli, diyanetten baskılı resmî dernek makbuzları...”

Onları almış bir kenara atmış:

“Bundan sonra kimseye gitmeyin, para toplamak için kimseye gitmeyin! Ne kadar topladınız?”

“Otuz bin lira kadar para topladık.”

“Bir daha kimseye para toplamaya gitmeyin, hepsini ben veriyorum.” demiş.

Bitti. Bir sürü insana kıtı kıtı beş yüz lira al, bir makbuz, cart curt, uğraşıp didinecek yerde bir kişi verir geçer. Verebilir, olmayacak bir şey değil.

Afyon’da kubbeli bir cami!..

Bizim hacı amca anlatıyor, demiş ki;

“Gidelim para toplayalım.”

Toplamaya gitmişler. Bir adamın kapısına gelmişler.

“Girelim mi girmeyelim mi?..”

Demiş ki;

“Bu adam sarhoş, sonra öteki partiden, menfî bir adam... Girmeyelim!”

Sırayla handa veya çarşıda dükkânları dolaşıyorlar da “Bu adam menfî, bunun yanına girmeyelim.” filan demişler. Ötekisi;

“Yahu biz Allah rızası için cami yapılısın diye para topluyoruz. Girelim, azarlarsa azarlar, kovarsa kovar. Allah rızası için yapıyoruz, ne yapalım...”

Utana sıklıkla korkarak filan girmişler içeriye, demişler ki;

“Mahallemizde bir cami yok, ihtiyaç var. Bir cami yapmak istiyoruz...”

Adam biraz dinlemiş:

“Bundan sonra kimseden para istemeyin, camiyi ben yaptıracağım.” demiş ve camiyi yaptırmış. Kubbeli, bizim camiden büyük, yolun kenarında kocaman bir cami!

“Hocam, bunu bir kişi yaptırdı. Hem de umulmayan bir insan yaptırdı.” dediler.

Onun için belli olmaz. Parayla imanın kimde olduğu belli olmaz, derler. Parası da vardır imanı da vardır. Yaptığı kabahatlerden, kusurlardan da içi zaten yanıktır.

“Benim bu kadar kusurumu ancak bir büyük hayır belki paklar, benim suçum kabahatim çok...” diye bir cami yaptırmaya heves etmiş, niyet etmiş, yapmış.

Demek ki öyle yapar, hayır dua alır; Allah onu da dünya ve âhiretin hayırlarına erdirir. Bir fakire verirsin doyurucu bir miktarda, kurtulur. Üç yüz veriyorsun beş yüz veriyorsun, üç yüz veriyorsun beş yüz veriyorsun; adam yine geliyor. İstiyor, yine istiyor, başka yerde de istiyor.

Sen evine git, durumunu gör, işini hallediver; ondan sonra bir daha istemez duruma gelsin. Hakikaten bir fakir bulduk mu onu yapabilirsek daha garantili olur. O da o zaman candan dua eder.

Bir müslümanın bir müslümana arkasından, candan yaptığı dua makbuldür. Öyle dua ettirmeye çalışalım. Hastalarımızı sadakayla tedavi edelim. Efendimiz'in tavsiyesi böyle.

Ve eiddû ve'l-belâi'd-duâ. "Ve belaya dua hazırlayın!"

Kur'ân-ı Kerîm'de bir âyet-i kerîme var. Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki;

Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin.

"Din düşmanlarına karşı gücünüzün yettiğince kuvvet, silah, malzeme hazırlayın!"

Muhterem kardeşlerim!

Biz burada güneşli havada oturmuşuz, rahat rahat hadîs-i şerîf okuyoruz. Ama gazeteleri okudum. Yunanistan Kıbrıs'ı yine silah deposu hâline getirmiş. Yüksek rütbeli askeri oraya göndermiş, şu kadar tank almış, bu kadar uçak almış, bu kadar bilmem ne almış... Bunlar bir koku almayınca bu işi yapmazlar. Mutlaka bir yerden bir koku aldı, kokladı. Kurt

dumanlı havayı sever, derler. Ortalık biraz karışık.

Amerika Basra Körfezi'ne donanmalarını getirdi, öteki milletler de getirdiler. Rusya'da getirdi. İsrail oradan kıpırdanıyor. İran, Irak'ı yenmek üzere; Irak hazırlanıyor. Baktı, ortalığı biraz dumanlı gördü; Türkiye'nin doğusunda birtakım hareketler var:

“Acaba İran'la Türkiye kapışır mı, kapışır-sa durum ne olur?..”

Hemen hazırlanıyor. Fırsatı görüyor. Zaten geçenlerde de açıkça söyledi: “Biz Türkiye'yle savaşaacağız, yakın bir zamanda savaşaacağız!” dedi. Bizim de hiç birimizin bir hazırlığı yok!

Ben iktidara geçsem hepinizin evine bir tane roketatar mecburiyeti koyarım! Başbakan olsam elimde iktidar olsa her eve bir tane roketatar! Çok güzel bir silahtır. Boru gibidir. Hatta onların hazırları da var. Hemen hazır iğne gibi -bir iğne yapıyorsun, sonra çöpe atıyorsun- bir patlatıyorsun, ondan sonra at, yenisini alıyorsun! Soba borusu gibidir. Arkadan bir tanesi mermiyi koyar, bu taraftaki omzuna alır. Gözünü dürbününe yanaştırır... Tetiği çekti mi tanka isabet etti mi tank gitti,

binaya isabet etti mi bina gitti... Gümbürtüsü insanın kulağını patlatır. Uzaktan bir tane vurdun mu tankı filan mahveder! Her eve bir tane oldu mu yeter! İster Rusya yan baksın ister Bulgaristan yan baksın ister Yunanistan yan baksın... Her eve bir tane bazuka, benim seçim sloganım!

Her eve bir tane bazuka! Her apartmana bir tane komutan, sonra her dairede bir tane [asker].

Ben olsam bütün namuslu insanları silahlandırırım!

Neden?

Namussuzlar zaten silahı kanunsuz olarak taşıyor, zaten taşıyor. Hükümet istese de istemese de polis takip etse de etmese de çifte tabancayla geziyor. Bir tanesi de az geliyor, çifte tabancayla geziyor. En iyisi hazırlanmaktır.

Kur'ân-ı Kerîm'de Allahu Teâlâ hazretleri;

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ

*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin.*⁴ “Gücünüzün yettiğince silah hazırlayın!” diyor.

Ben şimdi başka kalkınma [işine] bakmam; silah fabrikası yaparım, uçak fabrikası, tank fabrikası [yaparım].

Geçende gazetelerde İran'ı okudum. Haberde; “Kendimiz özel, kendi kendimize tank yaptık!” diye yazmış. “Çok gizli silahlarımız var!” filan diyor. Biz de dişimizi sıkarsak bu Avrupalılar'dan aşağı kalmayız. Japonya nasıl Amerika'yı geçtiyse Avrupa'yı geçtiyse teknolojiyle biz de geçebiliriz. Allahu Teâlâ hazretleri emrediyor, bizim boynumuzun borcu! Hazırlanmak, düşmana karşı kuvvetli olmak bizim ecdadımızdan bize gelen bir şey! Biz ölümden korkmayız!

O istediği kadar silah yapacak, depo edecek, yedi kat koruganlar yapacak; yine biz bir hücum ettiğimiz zaman korkup kaçacak! Çünkü onun savaştığı yerde buzdolabı var, televizyonu var, keyfi var, Amerikan barı var... Adam öyle alışmış, o ölmek istemiyor; yaşamak istiyor. Biz saldırdığımız zaman ölmek isteriz. Biz şehit olmayı tercih ederiz, şehit

⁴ 8/Enfâl, 60.

olmadığımız zaman [üzülürüz]. Ama biraz da hazırlıklı olalım. Elimizde birer tabanca!

Kırıkkale'nin dokuz milimetrelik tabancası pat diye patladığı zaman yirmi beş metre öteye gider, onla bir şey olmaz ki! Düşmana karşı hazırlanmak lazım. Âyet-i kerîme onu emrediyor. Biz de elimizden geldiğince hazırlanalım. Yine de hazırlanalım. Çünkü adam "Savaşacağız!" diyor. "Savaşacağız, bizim Türkiye'yle muhakkak savaşımız olacak!" diyor. Bulgaristan hazırlanıyor, Rusya hazırlanıyor...

Rusya'nın haritaları var. Balkanlar'dan gelecek, Kafkasya'dan gelecek; biz de Toroslar'da hap edeceğiz! Toroslar'da siper yapacağız, harp edeceğiz...

Öyle şey olur mu?

Adam Afganistan'dan kaçacak delik arıyor. Ben onu Trakya'dan İstanbul'a bile getirtmem. Sinop'un dağlarında, daha Karadeniz'den bu tarafa gelirken önünde uzun deniz sahası var. Canına okurum ama silah olması lazım. Sivrisinek sürüsü gibi geldiği zaman bir tanesini düşürsen ötekisi gelir. Fazla hazırlanmak lazım. Bizim elli beş milyon asker olmamız lazım. Kadına da silah öğretmemiz

lazım. Korkmasın, çekinmesin; silah atmayı öğrensin! Bu bizim vazifemiz!

Ve eiddû ve'l-belâi'd-duâ.

“Nasıl Kur’ân-ı Kerîm’de düşmanlara karşı kuvvet hazırlayın!” diyorsa âyet-i kerîme, onun gibi başlıyor. Bu da;

“Belaya karşı hazırlık yapın, tedbir alın!”

O nedir?

ed-Duâu.

“Dua belayı ne def eder!”

Allah bir bela musallat etse -Allah etmesin- onun çaresi nedir?

Dua, duadır.

Çünkü;

الدُّعَاءُ يَرُدُّ الْقَضَاءَ بَعْدَ أَنْ يُبْرَمَ.

ed-Duâu yeruddu'l-kadâe ba'de en yübreme. “Dua; Allah’ın hükmünü değiştirir, kesinleşmiş hükmü değiştirir.”

Allahu Teâlâ hazretlerine yalvarırsın: “Yapma yâ Rabbi, bağışla yâ Rabbi, affeyle yâ Rabbi...” diye dua edersin. Allah affeder, belayı döndürür, gelmiş belayı kaldırır; ama iyi kul olmak şart! İyi zamanda duayı unutmamak şart, Allah yolunda olmak şart!

Onun için bu hadîs-i şerîfi bir daha tekrarlayalım iyice hatırınızda kalsın. Çok önemli anahtarlar, ipuçları veriyor bize!

“Mallarınızı zekât vererek koruyun, garantiye alın! Hastalarınızı sadaka vererek tedavi edin! Belaya karşı da dua hazırlığı yapın!”

Dua; benim, “Roketatar hazırlığı yapın!” dediğim gibi. Belanın karşısında dua!

Burada dikkat edilirse üç kademe zikredildi: İnsanın başına, malına bir şey gelir. Karadeniz’de gemileri batar, evinde deposunda elektrik kontağından yangın çıkar... Ya malına gelir ya canına bir zarar gelir. Hastalanır, üzülür, amansız bir hastalığa yakalanır vs. Malı da canı da sağlam olsa bir başka bir musibet bir bela gelir. Bu hadîs-i şerîf hepsine çareyi söylüyor:

“Malını korumak için zekâtını ver, hastalıktan korunmak için sadakanı ver, belaya uğramamak için ağzı dualı bir kul ol!” demiş oluyor. Bunların da hepsi kolay şeyler, zor şeyler değil.

Zekât malın fazlasından veriliyor. Dinimiz yoksulun gırtlığına basıp da “Vereceksin!” demiyor. Mal sahibi olan zengin bir insan:

“Malının kırkta birini ver!”

Bir insan, kırk tane koyunun varsa bir tanesini Allah yolunda veremezse yazıklar olsun ona! Ne cimri adammış ki otuz dokuz tanesi kendisine kalacak, bir tanesini veremiyor! Malın çoğundan veriliyor, fazla olduğu zaman veriliyor. Zekât kolay verilir.

Sadaka her zaman verilir, zaten veriyoruz ama kıtı kıtı veriyoruz. Küçük küçük, azıcık azıcık veriyoruz. Biraz doyurucu verirsek candan dua etmesini sağlayacak tarzda verirsek iyi olur. Sağlam yere verelim.

Kimisi sadaka tüccarıdır. Aslında fakir değildir, dairesi vardır vs. Adam hastadır, dilenme hastasıdır. Beyler, paşalar gibi yaşayacak parası olduğu hâlde kılık kıyafet değiştiriyor. Ondan sonra koluna ciğer sarıyor, üstüne de bilmem ne bilmem ne sarıyor... Eyvah, sanki kanamış, sargıların üstüne kan çıkmış!.. Kolunu çözdüğü zaman bir şey yok!

Bizim mühendis kardeşlerimizden birisi anlattı: Mekke-i Mükerre’de; “Allah rızası için sadaka...” filan [diyorlarmış].

Bakmış, sahtekâr gibi görünmüş gözüne. Durumu, kolu sakat gibi yapıyor filan. Yanına gelmiş, zorlamış. Açtırmış; hiç bir şeyi yok!

Hiç bir şeyi yok. Bu işin tüccarı var. Tüccarına, sahtekârına değil; çevrenizdeki fukardan, mahallenizdeki tanıdıklardan sorarak köyünüzden kentinizden hakikaten muhtaç insanları bulun!

Asıl miskin, asıl muhtaç; kimseye bir şey söylemediği hâlde, için için fakirlikten kahrolan kimsedir. Onu bulmak esas. Çünkü hakikisi söylemeye utanır. Söyleyemez. Benden daha fakirler vardır, diye de söyleyemez utandığı için de söyleyemez.

“Elhamdülillah yine ayda altmış bin lira para alıyorum, elhamdülillah hâlim iyidir, daha onu da alamayan vardır...” der. Hâlbuki altmış bin liraya evin kirasını mı verecek yedi çocuğa mı bakacak ekmek mi alacak katık mı alacak giyim mi alacak yakacak mı alacak?.. Yetmez!

Öyle gizli fakirleri bulmak, hakikaten yerine yardım etmek uygundur. Kimisi bu işin ticaretini yapıyor. Mümkün mertebe onlara vermemeye çalışın.

Gelen boş çevrilmez; ona azıcık bir şey verirsiniz, asıl fakirleri araştırırsınız. Araştırın. Kendi gücünüz yetmiyorsa bize de söyleyin. Biz de elimizden geldiğince zengini fakire

sevk ederiz, yine ona yardımcı olmaya çalışırız.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizi hayırlara muvaffak eylesin, şerlerden mahfuz eylesin. Cennetiyle cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin.

Fâtiha-yı Şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

28 Ramazan 1408 / 14.05.1988

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

